

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Gemeente Arnhem
[redacted]
Postbus 9200
6800 HA ARNHEM

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225,
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Kenmerk
FF/75C/2011/0188A.corres.td

Bijlagen

Datum 12 juli 2016
Betreft Beslissing op wijzigingsverzoek

Geachte [redacted]

Op 5 april 2016 heb ik uw verzoek tot wijziging van de ontheffing met kenmerk FF/75C/2011/0188A voor het project 'Realisatie wijk Schuytgraaf' ontvangen. Ik heb uw verzoek beoordeeld. In deze brief leest u wat dit betekent.

Verzoek

Gezien de lange doorlooptijd van het project zijn de werkzaamheden nog niet afgerond. U verzoekt mij dan ook de ontheffingsperiode te verlengen tot 14 juli 2021. Daarnaast vraagt u aanvullend ontheffing aan van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft de waterspitsmuis en de rugstreepd. Nadat exemplaren van de rugstreepd aanvankelijk niet in het plangebied zijn waargenomen, zijn er op 10 augustus 2015 juveniele exemplaren van de soort aangetroffen tussen het populierenbosje en het spoor.

Beslissing

Ik ga akkoord met uw verzoek. Dit betekent dat de ontheffing met kenmerk FF/75C/2011/0188 is gewijzigd. Hierbij ontvangt u de nieuwe ontheffing met kenmerk FF/75C/2011/0188A. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing verwijs ik u naar mijn brief van 18 augustus 2011 met kenmerk FF/75C/2011/0188.

De ontheffing met kenmerk FF/75C/2011/0188 komt hiermee te vervallen. Ik verzoek u deze ontheffing aan mij terug te sturen.

Beoordeling

De wijziging bestaat uit het verlengen van de duur van het project en betreft geen inhoudelijke wijziging van de ingreep met bijbehorende maatregelen met betrekking tot de bittervoorn, grote modderkruiper en de kleine modderkruiper tot gevolg.

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De waterspitsmuis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage 1, behorende bij het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten¹. De rugstreeppad is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder c, van de Flora- en faunawet en is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
12 juli 2016

Onze referentie
aanvraagnummer

Functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de waterspitsmuis

Er is ontheffing aangevraagd van de verbodsbepaling genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen en verstoren van voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de waterspitsmuis. De soort is bij de inventarisatie niet aangetroffen. Omdat de waterspitsmuis bij eerder onderzoek wel is aangetroffen is de aanwezigheid van de soort ondanks intensief onderzoek in het plangebied niet uit te sluiten.

Door het uitvoeren van de door u voorgestelde maatregelen wordt voorkomen dat er verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet overtreden worden. Een ontheffing is dan ook niet nodig. Voor wat betreft mijn overwegingen met betrekking tot de waterspitsmuis verwijs ik u naar mijn brief van 18 augustus 2011 met kenmerk FF/75C/2011/0188.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten.

Instandhouding van de rugstreeppad

De rugstreeppad is in het plangebied aangetroffen. In het plangebied is voortplantings- en winterhabitat van de soort vastgesteld. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreeppad worden beschadigd, vernield en verstoord.

¹ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (Stb. 2000, 525), laatstelijk gewijzigd bij Stb.2012, 615.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de rugstreeppad tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven op de pagina's 9 en 10 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan – Actualisatie ontheffing realisatie wijk Schuytgraaf, Arnhem'. De door u voorgestelde maatregelen zijn voldoende.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
12 juli 2016

Onze referentie
aanvraagnummer

Door de werkzaamheden gaat voortplantings- en winterhabitat van de rugstreeppad verloren. De soort is echter in zeer lage aantallen aanwezig in het plangebied. Door het vergraven van grond zal een geschikt leefgebied ontstaan dat exemplaren van de rugstreeppad zal aantrekken. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het plangebied gecontroleerd op exemplaren van de soort en worden de aanwezige exemplaren weggevangen en verplaatst naar geschikt alternatief leefgebied. Het plangebied is reeds ingericht met een ecozone, waar de exemplaren van de rugstreeppad naar kunnen uitwijken. Met inachtneming van de door u voorgestelde maatregelen zorgt u vooraf voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de rugstreeppad. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de rugstreeppad blijft hierdoor behouden.

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de werkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreeppad verstoord. Immers, de rugstreeppad wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de rugstreeppad derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de rugstreeppad wel in de omgeving aanwezig blijft komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

De rugstreeppad is zeer beperkt aanwezig in het plangebied. Er is reeds een ecozone gerealiseerd waar de exemplaren van de soort naar kunnen uitwijken. Hierdoor is het aannemelijk dat de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de rugstreeppad komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
12 juli 2016

Onze referentie
aanvraagnummer

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons:
088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Teammanager Vergunningen

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van [REDACTED] op 19 mei 2011, namens de Gemeente Arnhem, de aanvulling hierop van 19 juli 2011 en het verzoek tot wijziging van 4 april 2016

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Gemeente Arnhem (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Buitensingel 53
Postcode en woonplaats: 6828 HZ ARNHEM

Ontheffing **FF/75C/2011/0188A** voor het tijdvak van: 15 juli 2016 tot en met 14 juli 2021

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het beschadigen, vernielen of verstoren van voortplantings- of andere vaste rust- of verblijfplaatsen van de rugstreeppad (*Bufo calamita*), bittervoorn (*Rhodeus amarus*), grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) en de kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'Realisatie wijk Schuytgraaf', gelegen in de gemeente Arnhem, begrensd door de Rijndijk aan de noordzijde, aan de oostzijde door de bebouwing van de wijk Elderveld en de wijk De Laar, aan de zuidzijde ligt een smalle zone binnen de gemeente Over Betuwe en aan de westzijde de gemeentegrens, één en ander zoals is weergegeven onder A van de bij de aanvraag gevoegde notitie "Aanvraag actualisatie ontheffing Flora en Faunawet 2011-2016 Activiteitenplan realisatie wijk Schuytgraaf-Arnhem" van 12 mei 2011.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevverdeling tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven op de pagina's 9 en 10 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Projectplan - Actualisatie ontheffing realisatie wijk Schuytgraaf, Arnhem' (bijlage 2 bij dit besluit).
8. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de voortplantings- en overwinteringsperiode van de rugstreeppad en met de voortplantingsperiode van de bittervoorn, grote modderkruiper en de kleine modderkruiper. De voortplantings- en overwinteringsperiode van de rugstreeppad lopen globaal van april tot en met augustus en van november tot en met maart. De voortplantingsperiode van de bittervoorn, grote modderkruiper en de kleine modderkruiper loopt globaal van maart tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weeromstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige² op het gebied van de rugstreeppad, bittervoorn, grote modderkruiper en de kleine modderkruiper.
9. U dient de nieuwe bouwterreinen af te schermen met een amfibieënraaster om vestiging van de rugstreeppad te voorkomen.

Overige voorschriften

10. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
11. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
12. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
13. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

² Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

14. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 12 juli 2016

waarnemingsartefact kunnen zijn als gevolg van regionale visatlas-projecten (Ottburg en van Swaay, 2014). Volgens de Soortenstandaard Kleine modderkruiper is de landelijke staat van instandhouding in 2013 beoordeeld als gunstig. Ondanks dat kan de soort lokaal onder druk staan en kan het noodzakelijk zijn bij slootdemping vooraf te compenseren en de vissen over te zetten naar sloten waar niet al een populatie aanwezig is (Ottburg en van Swaay, 2014).

Bittervoorn

De FRP van bittervoorn is 300.000 tot 6 miljoen, verspreid over een FRR 3000 tot 6000 km-hokken. De range lijkt in 2010 hoger dan in 1994 maar dat kan een waarnemingsartefact zijn als gevolg van regionale visatlas-projecten (Ottburg en van Swaay, 2014). Volgens de soortenstandaard Bittervoorn is de landelijke staat van instandhouding in 2013 als matig ongunstig beschouwd. De soort kan lokaal onder druk staan en daarom kan het noodzakelijk zijn bij slootdemping vooraf te compenseren en de vissen over te zetten naar sloten waar niet al een populatie aanwezig is (Ottburg en van Swaay, 2014).

Grote modderkruiper

De FRP van grote modderkruiper is 50.000 tot 2 miljoen, verspreid over een FRR van 1000 tot 2000 km-hokken. Meer dan 60% daarvan komt voor buiten Natura2000-gebied. In 2010 lijkt de range kleiner dan in 1994. De grote modderkruiper is erg gevoelig voor ingrepen in landschappen omdat het vaak relict van oorspronkelijke populaties betreft (Ottburg en van Swaay, 2014). Volgens de Soortenstandaard Grote modderkruiper is de landelijke staat van instandhouding in 2013 beoordeeld als zeer ongunstig. Bij ingrepen zoals in Schuytgraaf moet daarom op een juiste manier gemitigeerd en gecompenseerd worden.

7.2 Afbreuk gunstige staat van instandhouding

Doen uw werkzaamheden afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding? Onderbouw uw antwoord. Leg daarbij een relatie met uw antwoorden op de vragen over effecten en maatregelen.

Nee, binnen het project zijn (reeds functionerende) compensatiemaatregelen uitgevoerd voor betreffende soorten. Zie §4.3 voor ontwikkeling van groenblauw raamwerk in ontwikkeling. Dit levert een bijdrage aan de lokale gunstige staat van instandhouding.

7.3 Zorgvuldig handelen

Handelt u zorgvuldig? Leg daarbij een relatie met uw antwoord op vragen in paragraaf 7 (maatregelen).

Ja, de maatregelen die worden genoemd in paragraaf 8 van dit projectplan, worden in een ecologisch werkprotocol vervat. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, zullen van het werk- protocol op de hoogte gesteld worden.

8 Maatregelen

Beantwoord onderstaande vragen per maatregel.

8.1 Maatregel

Welke maatregel gericht op de aangevraagde soorten bent u van plan te nemen? Beschrijf de voorgenoemen maatregel zo concreet mogelijk met voldoende detail.

Planning

Bij de planning van de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de seizoensactiviteiten van de rugstreeppad, om verstoring in de voortplantings- en overwinteringsperiode te voorkomen. De werkzaamheden zullen dan ook worden uitgevoerd in de periode van augustus tot 1 december.

- Indien de periode tussen de winterrust en voortplantingsperiode ook wordt benut voor de werkzaamheden (tussen december en maart), zal dit gebeuren bij een watertemperatuur tussen de 8 graden Celsius en 25 graden Celsius.

- Tijdens voorgaande ontheffingsperiode is een natte en droge ecozone ontwikkeld die naar reeds geschikt is voor de rugstreeppad. Tevens zijn er voortplantingspoelen aangelegd.

- Het nog niet bebouwde gebied wordt in het groeiseizoen enkele malen bezocht om de aanwezigheid van rugstreeppadden na te gaan en eventueel weg te vangen en te verplaatsen naar geschikt habitat in de direct omgeving.
- Waar nodig wordt het terrein door te maaien ongeschikt gemaakt als overwinteringsbiotoop voor amfibieën. Maaien gebeurt met een maaibalk, 10 cm of hoger, maaisel direct afvoeren.

Ecologische begeleiding

Voorafgaand aan de werkzaamheden, wordt het plangebied eerst door een deskundige gecontroleerd op de aanwezigheid van de genoemde soorten. Indien er beschermde soorten worden aangetroffen, worden deze verjaagd of overgeplaatst naar reeds gerealiseerde compensatielocaties.

- Voordat gebieden ongeschikt gemaakt worden zal eerst door een deskundige op het gebied van amfibieën gecontroleerd worden of er exemplaren aanwezig zijn. Deze worden dan verplaatst naar een ander geschikt habitat.
- Bij demping van sloten worden de aanwezige vissen, amfibieën en zoetwatermosselen weggevangen door een deskundige op het gebied van de genoemde soorten en worden ze uitgezet in geschikte wateren die niet gedempt zullen worden.
- De sloten worden na het wegvangen van de soorten aansluitend gedempt of ongeschikt cq ontoegankelijk gemaakt voor deze soorten.
- Bij demping van sloten worden de aanwezige vissen, amfibieën, ongewervelden en zoetwatermosselen gevangen door een deskundige en uitgezet in wateren die ter compensatie aangelegd zijn.
- De specifieke uitvoering van de dempingswerkzaamheden verschilt per type watergang en maatwerk is vereist. Uitgangspunt hiervoor is de schade aan vissen zoveel als mogelijk te beperken. Dit kan bereikt worden door, per sloottraject, het waterpeil te verlagen en deze leeg te vissen; maar ook door de watergang eerst op te schonen en vervolgens het water op te stuwen richting de te behouden watergang.
- De sloten worden na het wegvangen, binnen een dag, maar uiterlijk binnen 2 dagen, gedempt.

8.2 Locatie maatregel

Is de uitvoering van de maatregel locatiegebonden? Geef dan op de kaart de locaties aan. Ja, de uitvoering van de maatregelen is locatie gebonden. Op de kaarten in de bijlage is aangegeven welk deel van de werkzaamheden reeds uitgevoerd is en welke nog niet. De maatregelen gelden voor de werkzaamheden die nog niet zijn uitgevoerd.

8.3 Doel maatregel

Welke doel wilt u met de maatregel bereiken? Bijvoorbeeld het voorkomen van overtreden van een bepaalde verbodsbepaling voor een soort. Of het compenseren van afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Het doel van de maatregelen is het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen en zorgvuldig handelen in de geest van de Flora- en faunawet.

8.4 Effectiviteit maatregel

Waarom is het aannemelijk dat de maatregel effectief zal zijn? Betrek bij uw antwoord de lokale omstandigheden. Leg daarbij een relatie met uw antwoorden in paragraaf 3. In de reeds aangelegde watergangen zijn reeds bittervoorn en kleine modderkruiper aangetroffen. Daarmee is aangetoond dat de watergangen geschikt alternatief leefgebied bieden aan deze soorten. Verder wordt voor het zorgvuldig handelen de voorgestelde maatregelen uit de soortenstandaards aangehouden. Daarvan mag worden aangenomen dat zij effectief zijn.

Voor de overige soortgroepen zijn geen maatregelen meer nodig.

8.5 Afhankelijk

Bent u voor de uitvoering van de maatregel afhankelijk van derden?

Ja. Voor de uitvoering wordt gewerkt met aannemers en nutsbedrijven. Deze dienen zich ook aan de ontheffingsvoorwaarden te houden. Daar waar nodig worden ook deze partijen ondersteund met ecologische begeleiding door Bureau Waardenburg.

dossier separator

(VOORZIJDE)

dossier separator

(ACHTERZIJDE)

FF75C/2011/0188 [archief]

E2016120200153